

Til sammenligning med Den Parlamentariske Forsamling er *Ministerkomitéens overvågningsvirksomhed* mere diskret. Den findes i to hovedformer, dels som særlig overvågning af nye medlemsstater i den første periode på normalt to år efter opnåelsen af medlemskab – en periode, der reelt kan udstrækkes, hvis der er behov for det, og dels som såkaldt tematisk overvågning, hvor udvalgte temaer gennemgås i samtlige medlemsstater på baggrund af rapportering, spørgeskemaundersøgelser og lignende.

Overvågning af indgåede forpligtelser har altid været et særkende for Europarådet. Men denne indsats er svulmet op i takt med tilkomsten af nye medlemsstater med svagere demokratiske strukturer siden 1989. Presset på de eksisterende ordninger blev øget, og nye blev etableret for at tage højde for problemerne i de nye medlemsstater. Selvom alle erkender nødvendigheden af overvågning og også anerkender de betydelige resultater, der er opnået ad denne vej, høres dog i dag flere kritiske røster. Kritikken kommer fra to forskellige sider. Med Rusland som talsmand har en række nye medlemsstater fremført, at de er udsat for dobbeltstandarder, idet de overvåges i forhold til forpligtelser, som ikke alle gamle medlemsstater har påtaget sig. I øvrigt finder disse lande, at den opdeling i gamle og nye medlemsstater, som overvågningen samlet kan ses som udtryk for, ikke længere er acceptabel. Samtidig høres i de gamle medlemsstater stadig oftere kritik mod visse af de overvågningsprocedurer, som også de må underkaste sig i ikke-diskriminationens navn.

På den skitserede baggrund gennemførtes i 2004 under dansk ledelse en begrænset reform af Ministerkomitéens tematiske overvågning, således at denne for fremtiden finder sted på grundlag af allerede produceret datamateriale og med større vægt på opfølgingsindsatsen. Nogle lande vil som antydnet gå betydeligt længere. Det er regeringens opfattelse, at vi til stadighed skal gennemgå regler og procedurer med sigte på, at ressourcerne både i Europarådssekretariatet og hos de nationale myndigheder kan anvendes bedst muligt, også når det gælder overvågningsvirksomheden. Det er en proces, som Danmark har gjort sig til talsmand for i forberedelsen af det tredje topmøde. Reglerne kan og bør også efter dansk opfattelse forenkles, og arbejdet gøres mere meningsfuldt. Vi skal samtidig være på vagt overfor, at lande, der fortsat har alvorlige problemer med overholdelsen af menneskerettighederne og demokratiets

principper, søger at omgå deres forpligtelser over for medlemskabet af Europarådet. Som et veletableret demokrati må vi på den anden side også selv tåle at blive genstand for overvågning af, om og i hvilket omfang vi lever op til vore forpligtelser, og i den forbindelse acceptere at indgå i en kritisk dialog.

4. OPFØLGENDE BISTAND, HERUNDER TILSTEDEVÆRELSE I MARKEN

Bistand til medlemsstaternes opfyldelse af deres medlemskabsforpligtelser er en følge af Europarådets udvidelse siden 1989. Ofte indgår de to elementer overvågning og opfølgende bistand i én og samme proces. Det gælder f.eks. i forhold til to af de senest tilkomne medlemsstater Bosnien-Herzegovina og Serbien og Montenegro, som modtager bistand fra en række af Europarådets institutioner og projekter, hvoraf mange indgår i en bredere international indsats. Men også en række af de stater, der blev medlemmer af Europarådet i midten af 1990'erne, modtager fortsat forskellige former for teknisk bistand og projektstøtte. En betydelig del af bistanden formidles på grundlag af programsamarbejde med Europa-Kommissionen. Herved kombineres både ekspertise og finansielle ressourcer, og der sikres større konsistens i rådgivningen til modtagerne. Igennem 2004 afvikledes 24 samarbejdsprogrammer mellem Europarådet og Kommissionen med en finansiell ramme på over 41 mio. Euro.

Et centralt element i denne bistand er uddannelsesaktiviteter, f.eks. i forhold til dommere, politifolk, regeringsembudsmand, journalister, lærere og ungdomsledere. Emnerne udgør en tilsvarende bred vifte dækkende prioritetsområder som menneskerettigheder, god regeringsførelse, effektivitet i retsvæsenet, mediefrihed, korruptionsbekæmpelse og forebyggelse af vold og racisme. Som et konkret eksempel kan nævnes, at uddannelsesaktiviteter inden for mediefrihed blev særligt højt prioriteret op til de afgørende valg i Georgien og i Ukraine sidste år. En særlig variant af indsatsen på uddannelsesområdet udgør netværket af de såkaldte skoler for politiske studier. Siden oprettelsen af den første skole i Moskva i 1992 er der nu – på baggrund af lokale initiativer, men med støtte fra Europarådet hovedsagelig til kvalitetssikring – oprettet i alt 11 sådanne skoler i de nye medlemsstater. Målgruppen er unge politiske ledere på forskel-